

Interview

DOVE OPVOEDONDERSTEUNERS, EEN PRE VOOR DOVE ÉN HORENDE OUDERS

Dat ouders en kinderen elkaar niet altijd begrijpen, is van alle tijden. Lastiger wordt het als de ouder of het kind doof is. 'Elkaar begrijpen' krijgt dan een heel andere betekenis. Dan spelen communicatieproblemen, bekendheid met de dovencultuur en je kunnen inleven in hoe het is om doof te zijn, een belangrijke rol in de opvoeding. Gera Elferink en Samira el Boujoufi zijn doof en werken beiden als opvoedondersteuner. Zij begeleiden dove ouders met horende kinderen en horende ouders met dove kinderen als zij hulp nodig hebben bij het opvoeden.

Rolmodel

'De problemen zijn vaak hetzelfde, de communicatie is wat anders', vertelt Gera. 'Het gaat vaak over slaapproblemen, eetproblemen, pubergedrag; kleine en grotere problemen waar de meeste ouders wel een keer tegenaan lopen. Veel ouders bespreken dat soort problemen met familie of op het schoolplein, maar als je doof bent gaat dat niet even tussendoor. Omdat wij zelf doof zijn, kunnen wij ons beter verplaatsen in het gevoel van dove ouders, wij kennen hun taal en de dovencultuur. Dove ouders kunnen tegen ons in hun eigen taal vertellen wat zij

Gera Elferink (l) en Samira el Boujoufi zijn doof en werken als opvoedondersteuner bij GGMD voor Doven en Slechthorenden

op het hart hebben. In een vreemde taal krijg je emoties ook nooit zo duidelijk uitgelegd als in je eigen taal. Voor doven geldt dat ook.' Gera en Samira fungeren voor dove ouders als rolmodel. Samira: 'Als een kind slaapproble-

men heeft, lopen we mee met het bedritueel om te kijken waar ouders tegenaan lopen. We bespreken dat met de ouders en maken een werkplan. We werken daarbij samen met de ouders en ondersteunen hen, maar zij moeten het doen, zij voeden op.'

Wij begrijpen hoe het is om als dove tussen horende mensen te zitten

Ook voor dove kinderen met horende ouders zijn de dove opvoedondersteuners een rolmodel. Samira vervolgt: 'Als horende realiseer je je niet altijd wat het betekent om doof te zijn.

Sommige problemen hangen echter direct samen met het doof zijn. Een doof kind hoort niets in het donker, maar het ziet ook niets. Dat kan heel eng zijn en slaapproblemen opleveren. Denk ook aan een doof kind dat ineens heel boos wordt tijdens een gezellig verjaardagsfeestje met de hele familie. Dat kind raakt gefrustreerd, omdat het lang niet alles kan volgen. Het vraagt aandacht door boos te worden. Wij kunnen horende ouders uit eigen ervaring uitleggen hoe iets voelt en ze oplossingen aan de hand doen, dat helpt vaak al heel veel.'

Jij bent de baas

Directe taal

'De communicatie met horende ouders verloopt soepel,' vertelt Samira. De meeste ouders kunnen wel een beetje gebaren en verder gebruiken de opvoedondersteuners hun stem. 'Horende ouders schrikken nog wel eens van de directe taal van hun dove kind. Ook weer een duidelijk verschil tussen doven en horenden. Doven hebben soms directe taal nodig om te begrijpen wat er bedoeld wordt. Tegen horende ouders zeg je bijvoorbeeld dat ze hun grenzen moeten aangeven. Voor sommige doven is dat te abstract. Tegen hen

zeg je: jij bent de baas', vertelt Samira. Naast directe taal maken de opvoedondersteuners ook veel gebruik van visuele middelen. Gera: 'Veel doven zijn visueel ingesteld. Als je wilt uitleggen hoe ze consequenter kunnen optreden, werkt het soms goed om daar een plaatje bij te maken. Een kind vraagt om een snoepje, de ouder zegt nee. Het kind vraagt weer, de ouder zegt weer nee. Als de ouders een plaatje in hun hoofd hebben van wat ze moeten doen als het kind jammerend en stampend blijft zeuren om een snoepje - dat ze ook dan nee moeten blijven zeggen - helpt ze dat enorm.' Het visueel ingesteld zijn, is iets wat de opvoedondersteuners ook met horende ouders bespreken. Samira: 'Bijvoorbeeld als ze aangeven dat hun dove kind de gewoonte heeft heel de tijd rond te kijken als zij met hem in gesprek zijn of een spelletje aan het doen zijn. Voor dove mensen is opkijken echter heel gewoon en zeker geen gebrek aan interesse. Geluid trekt niet de aandacht, beweging wel.'

Opluchting

'Dove ouders hebben snel het gevoel dat zij hun kinderen niet goed kunnen opvoeden,' vertelt Gera. 'Wij laten zien dat dat wel kan. Dat wij als dove opvoedondersteuner in het gezin komen, zorgt bij veel ouders al voor zo'n opluchting. Als ouders hun horende pubers bijvoorbeeld tijdens het eten aan tafel niet meer kunnen volgen, voelen ze zich buitengesloten. Een horende opvoedondersteuner zal daarover met de kinderen in gesprek gaan. Een gesprek dat de dove ouder waarschijnlijk

Gera Elferink en Samira el Boujoufi zijn beiden werkzaam bij GGMD voor Doven en Slechthorenden. Bij GGMD werken zeven opvoedondersteuners. Zij bieden door heel Nederland opvoedondersteuning aan zowel dove ouders met dove en/of horende kinderen, als horende ouders met dove kinderen. Voor meer informatie kunt u mailen naar contact@ggmd.nl of gratis bellen met 0800 – 3374667 of 0800 – 3374857 (teksttelefoon). www.ggmd.nl

niet kan volgen. Wij leren de dove ouder zelf het heft in handen te nemen. Doven zijn zo gewend zich aan te passen aan de horende wereld dat ze dit soort situaties al heel snel accepteren. Dat maakt het opvoeden extra lastig.' Samira vult nog aan: 'En andersom geldt het natuurlijk ook: Als met een doof kind in een horend gezin geen rekening wordt gehouden, is dat heel vervelend. Bij het kind leidt dat tot frustraties, die het op verschillende manieren kan uiten. Wij begrijpen als geen ander hoe het is om als dove tussen horende mensen te zitten. Wij kunnen eenvoudig inzicht geven in dit soort situaties. Juist omdat we doof zijn, kunnen we horende ouders van dove kinderen goed ondersteunen bij het opvoeden.'